

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР
(освітній ступінь)

Кафедра економіки будівництва

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
Економічно-технологічного
ДОВІДОК
Володимир ГОЦЬ
«30» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Економіка підприємства
(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
075	Маркетинг

Розробник:

Сергій ОЛІФЕРУК, старший викладач
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки будівництва
протокол № 16 від «26» червня 2023 року

Завідувач кафедри

(підпис)

/Сергій СТЕЦЕНКО/

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

(підпис)

/Світлана Марченко/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № 12 від «24» червня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна								Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету				
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Сам. роб.				Кількість індивідуальних робіт			
			Всього	аудиторних			КП	КР					РГР	Конт. роб		
				Разом	Л	Лр									Пз	
075	Маркетинг	5	150	70	40	0	30	80		1			<i>екзамен</i>	5		

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: заочна (вечірня)								Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету				
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Сам. роб.				Кількість індивідуальних робіт			
			Всього	аудиторних			КП	КР					РГР	Конт. роб		
				Разом	Л	Лр									Пз	
075	Маркетинг	5	150	40	12	0	28	110		1			<i>екзамен</i>	5		

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання дисципліни «Економіка підприємства» є вивчення, узагальнення та систематизація ключових понять прикладної економіки, визначення особливостей організації та ефективного функціонування первинної ланки ринкової системи господарювання; систематизація теоретичних і практичних знань з питань ефективного управління їх діяльністю.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК03	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК04	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК05	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК09	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК10	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК11	Здатність працювати в команді.
ФК2	Здатність критично аналізувати й узагальнювати положення предметної області сучасного маркетингу.
ФК7	Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.
ФК11	Здатність аналізувати поведінку ринкових суб'єктів та визначати особливості функціонування ринків.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПР2	Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.
ПР3	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

Програма дисципліни

Лекція 1.

Тема.1. Підприємство як суб'єкт господарювання

1. Підприємство як економічний суб'єкт.
2. Ознаки та функції підприємства.
3. Діяльність підприємства в ринкових умовах.
4. Теорії підприємств.
5. Моделі підприємств.

Лекція 2.

Тема.2. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання

1. Підприємництво як сучасна форма господарювання.
2. Принципи, складові та функції підприємництва.
3. Форми та види підприємництва.
4. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в підприємницькій діяльності.
5. Міжнародне підприємництво.
6. Моделі підприємницької діяльності.

Лекція 3.

Тема 3. Управління підприємствами

1. Виробнича і загальна структура підприємства.
2. Функції процесу управління.
3. Методи управління та їх класифікація.
4. Види управління.
5. Організаційні структури управління.
6. Основні вимоги до організаційних структур управління.

Лекція 4.

Тема 4. Персонал підприємства

1. Персонал підприємства та його класифікація.
2. Якісна та кількісна характеристика персоналу.
3. Визначення чисельності персоналу.

Практичне заняття 1. Персонал

1. Персонал підприємства та його класифікація.
2. Якісна та кількісна характеристика персоналу.
3. Визначення чисельності персоналу.
4. Розв'язання задач

Лекція 5.

Тема 5. Основний капітал підприємства

1. Основний капітал підприємства та його складові.
2. Основні засоби та їх класифікація.
3. Оцінка основних засобів.
4. Фізичний і моральний знос основних засобів.

5. Способи запобігання та усунення фізичного зносу.
6. Амортизація основних засобів.
7. Показники використання основних засобів.
8. Просте й розширене відтворення основних засобів.
9. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів.

Практичне заняття 2. Основний капітал

1. Амортизація основних засобів.
2. Показники використання основних засобів.
3. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів.
4. Розв'язання задач

Лекція 6.

Тема 6. Оборотні засоби підприємства

1. Роль оборотного капіталу в діяльності підприємства, його склад і структура.
2. Джерела формування оборотного капіталу.
3. Нормування оборотних коштів.
4. Оптимізація виробничих запасів.
5. Показники використання оборотного капіталу.
6. Вплив прискорення оборотності оборотного капіталу на ефективність діяльності підприємства.

Практичне заняття 3. Оборотні кошти

1. Нормування оборотних коштів.
2. Оптимізація виробничих запасів.
3. Показники використання оборотного капіталу.
4. Вплив прискорення оборотності оборотного капіталу на ефективність діяльності підприємства.
5. Розв'язання задач

Лекція 7.

Тема 7. Інвестиції: формування, використання, ефективність

1. Сутність інвестицій та їх форми.
2. Класифікація інвестицій.
3. Поняття про інвестиційний проект, інвестиційну діяльність.
4. Джерела фінансування інвестиційного проекту.
5. Структури інвестицій.
6. Методи оцінки доцільності (ефективності) інвестиційного проекту.
7. Фінансові інвестиції.

Практичне заняття 4. Інвестиції

1. Джерела фінансування інвестиційного проекту.
2. Методи оцінки доцільності (ефективності) інвестиційного проекту.
3. Фінансові інвестиції.
4. Розв'язання задач

Лекція 8.

Тема 8. Інноваційні процеси на підприємстві

1. Інноваційна діяльність, інновації та їх класифікація.
2. Загальна характеристика інноваційних процесів.
3. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень.
4. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні.

Практичне заняття 5. Науково-технічний та організаційний прогрес

1. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень.
2. Інноваційна діяльність в Україні.

Лекція 9.

Тема 9. Техніко-технологічна база виробництва

1. Поняття про виробничий процес та його складові.
2. Організаційні типи виробництв.
3. Оцінка технічного рівня виробництва.
4. Форми організації виробництва.

Практичне заняття 6. Технічний розвиток і виробнича потужність

1. Оцінка технічного рівня виробництва.
2. Розв'язання задач

Лекція 10.

Тема 10. Інфраструктура підприємства

1. Форми організації виробництва.

Практичне заняття 7. Технічний розвиток і виробнича потужність

1. Виробнича потужність підприємства.
2. Розв'язання задач

Лекція 11.

Тема 11. Організація виробництва на підприємстві

1. Поняття операційної діяльності підприємства.
2. Операційні ресурси в загальній структурі виробничого підприємства.
3. Операційний (виробничий) процес на підприємстві.
4. Класифікація виробничих процесів.
5. Принципи організації операційної (виробничої) діяльності.
6. Виробничий цикл і заходи щодо його скорочення.
7. Оцінка організаційного рівня виробництва.

Практичне заняття 8. Організація та технічне обслуговування виробництва

1. Операційний (виробничий) процес на підприємстві.
2. Виробничий цикл і заходи щодо його скорочення.
3. Оцінка організаційного рівня виробництва.
4. Розв'язання задач

Лекція 12.

Тема 12. Прогнозування, планування та регулювання діяльності підприємства

1. Сутність, типи і принципи прогнозування.
2. Методи прогнозування.

3. Планування діяльності підприємства.
4. Методи планування.
5. Види планів.

Практичне заняття 8. Планові техніко-економічні показники підприємства

1. Планування діяльності підприємства.
2. Техніко-економічний аналіз показників виробництва.
3. Розв'язання задач

Лекція 13.

Тема 13. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції

1. Поняття якості продукції, необхідність та значення її підвищення
2. Показники і методи оцінки якості продукції
3. Управління якістю продукції
4. Стандартизація і сертифікація продукції
5. Конкурентоспроможність продукції, чинники її забезпечення і методика оцінки
6. Економічна ефективність і шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції

Практичне заняття 9. Виробництво продукції та надання послуг, їхня якість конкурентоспроможність

1. Показники і методи оцінки якості продукції
2. Конкурентоспроможність продукції, чинники її забезпечення і методика оцінки
3. Економічна ефективність і шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції
4. Розв'язання задач

Лекція 14.

Тема 14. Продуктивність, мотивація та оплата праці

1. Продуктивність праці, методи визначення її рівня.
2. Резерви зростання продуктивності праці.
3. Нормування праці на підприємстві.
4. Оплата праці та її різновиди.
5. Тарифна система оплати праці.

Практичне заняття 10. Продуктивність і оплата праці

1. Продуктивність праці, методи визначення її рівня.
2. Тарифна система оплати праці.
3. Розв'язання задач

Лекція 15.

Тема 15. Поточні витрати та ціни на продукцію (послуги) підприємства

1. Поняття витрат та їх класифікація.
2. Собівартість продукції (робіт, послуг).
3. Кошторис витрат на виробництво.
4. Калькулювання собівартості продукції.
5. Методи калькулювання.

6. Показники витратності виробництва.
7. Резерви зниження витрат на підприємстві.
8. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства.
9. Прямі та непрямі податки.
10. Методи ціноутворення на підприємстві.

Практичне заняття 9. Поточні витрати й ціни на продукцію (послуги)

1. Собівартість продукції (робіт, послуг).
2. Кошторис витрат на виробництво.
3. Калькулювання собівартості продукції.
4. Показники витратності виробництва.
5. Ціни на продукцію (роботи, послуги) підприємства.
6. Розв'язання задач

Лекція 16.

Тема 16. Економічна безпека підприємства

1. Економічна безпека підприємства та її цілі.
2. Характеристика основних складових економічної безпеки.
3. Напрями організації економічної безпеки на підприємстві.
4. Функції служби безпеки підприємства.

Практичне заняття 10. Гарантування економічної безпеки підприємства та антикризової системи господарювання

1. Напрямки організації економічної безпеки підприємства за функціональними складовими
2. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства

Лекція 17.

Тема 17. Фінансово-економічні результати та інтегральна ефективність діяльності підприємства

1. Поняття про дохід і прибуток.
2. Класифікація видів прибутку підприємств.
3. Методика визначення фінансового результату.
4. Чинники впливу на величину прибутку.
5. Показники ефективності діяльності підприємства.
6. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.

Практичне заняття 10. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності

1. Методика визначення фінансового результату.
2. Показники ефективності діяльності підприємства.
3. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності підприємства.
4. Розв'язання задач

Лекція 18.

Тема 18. Реструктуризація та санація підприємств

1. Поняття економічної санації підприємства.
2. Різновиди структурних змін та їх характеристика.
3. Реструктуризація підприємств та її різновиди.

4. Організаційно-економічний механізм реструктуризації.

Практичне заняття 11. Реструктуризація підприємства

1. Реструктуризація підприємств та її різновиди.
2. Організаційно-економічний механізм реструктуризації.

Лекція 19.

Тема 19. Банкрутство й ліквідація підприємств

1. Причини і симптоми банкрутства підприємства.
2. Процедура порушення справи про банкрутство
3. Процес ліквідації збанкрутілих підприємств

Практичне заняття 12. Ліквідація підприємства

Індивідуальне завдання

Курсова (контрольна) робота

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (екзамен, захист курсової роботи, тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність

впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є

підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання		Інд. робота	Екзамен	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
20	20	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A (відмінно)	Зараховано
82-89	B (добре)	
74-81	C (добре)	
64-73	D (задовільно)	
60-63	E (задовільно)	
35-59	FX (незадовільно)	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F (незадовільно)	Не зараховано з обов'язковим повторним

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Економіка підприємства: підручник / 3-а заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. – [вид. 4-те, перероб. і доп.], Київ: КНЕУ, 2019 р., 816 с.
2. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Кондор -Видавництво, 2016, 378 с.
3. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
4. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника. Видавництво Університетська книга, 2023, 874 с.

Навчальні посібники:

1. Приходько Д.О. Маркетинг: навчальний посібник, Харків: ФОП Бровін О.В., 2019, 240 с.
2. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник. Х.: ФОП Бровін О.В., 2018, 292 с.
3. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навчальний посібник, 2015. 267 с.

Методичні роботи:

1. К.В.Крикун, С.Л.Оліферук Економіка підприємства будіндустрії: методичні рекомендації до виконання курсової роботи, 2018, 38 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://library.knuba.edu.ua/>.
2. www.org2.knuba.edu.ua.